

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра зоологии

Аннотация к дипломной работе

**ЖЕСТКОКРЫЛЫЕ СЕМЕЙСТВА CHRYSOMELIDAE ЦЕНТРАЛЬНОЙ
ЧАСТИ БЕЛАРУСИ**

ЗАЛИВАКО

Валерий Игоревич

Научный руководитель:

кандидат биологических наук,

доцент О.Л. Нестерова

Минск, 2014

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 63с., 7 рис., 7 табл., 27 источников.

ЖУКИ-ЛИСТОЕДЫ, БЕРЕЗИНСКИЙ ЗАПОВЕДНИК,
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПАРК НАРОЧАНСКИЙ, ТРОФИЧЕСКАЯ
СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ, БИОТОПИЧЕСКОЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЕ,
ТАКСОНОМИЧЕСКАЯ СТРУКТУРА

Объект исследования: Жуки семейства *Chrysomelidae*

Цель работы: Изучение видового разнообразия насекомых семейства *Chrysomelidae* на территории центральной части Беларуси.

Исследования проводились на территории Березинского биосферного заповедника и национального парка “Нарочанский”.

В процессе работы использовались стандартные энтомологические методы. В ходе исследований был проведен анализ таксономической структуры, трофической специализации и биотопического распределения фауны *Chrysomelidae* центральной части Беларуси. Было установлено, что фауна листоедов центральной части Беларуси включает 293 вида, входящих в 61 род, что составляет 83% от всей фауны *Chrysomelidae* Беларуси. На изучаемой территории представлены 12 из 13 подсемейств *Chrysomelidae* республики. В составе фауны исследуемого региона отсутствуют представители 8 характерных для фауны Беларуси родов. Выявлено численное соотношение видов жуков-листоедов. Обнаружены 5 ранее не регистрируемых на исследуемой территории видов: *Chrysolina coerulans* (Scriba, 1791), *Chrysomelinae*; *Cryptocephalus virens* Suffrian, 1847, *Cryptocephalinae*; *Aphthona nigriceps* (W.Redtenbacher, 1842), *Alticinae*; *Cassida lineola* Creutzer, 1799, *Cassidinae*; *Hypocassida subferruginea* (Schrank, 1776), *Cassidinae* и включающий его род *Hypocassida*, ранее не регистрировавшийся на исследуемой территории. Изучение трофической специализации показало, что наибольшее количество видов *Chrysomelidae*, обитающих на исследуемой территории, используют в качестве кормовых растений семейства *Salicaceae* (57 видов), *Compositae* (56 видов) и *Betulaceae* (46 видов), также довольно большое количество жуков-листоедов потребляет представителей семейств растений *Cyperaceae* (25 видов), *Cruciferae* (21 вид), *Labiatae* (20 видов). Всего для *Chrysomelidae* исследуемого региона, было отмечено 47 семейств кормовых растений. Анализ биотопического распределения *Chrysomelidae* на территории центральной части Беларуси показал, что наибольшим видовым разнообразием обладают луговой и лесной комплексы. Среди биотопов самым большим количеством видов представлены различные кустарниковые заросли (48 видов) и пойменные луга (47 видов), также суходольные луга и мелколиственные леса (33 и 26 видов соответственно), остальные биотопы отличаются гораздо меньшим количеством обитающих видов.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 63 с., 7 мал., 7 табл., 27 крыніц.

ЖУКІ-ЛІСТАЕДЫ, БЯРЭЗІНСКІ ЗАПАВЕДНІК, НАЦЫЯНАЛЬНЫ ПАРК “НАРАЧАНСКІ”, ТРАФІЧНАЯ СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫЯ, БІЯТАПІЧНАЕ РАЗМЕРКАВАННЕ, ТАКСАНАМІЧНАЯ СТРУКТУРА

Аб’ект даследавання: Жукі сямейства *Chrysomelidae*.

Мэта работы: Вывучэнне відавой разнастайнасці насякомых сямейства *Chrysomelidae* на тэрыторыі цэнтральнай часткі Беларусі.

Даследаванне праводзілася на тэрыторыі Бярэзінскага біясфернага запаведніка і нацыянальнага парка “Нарачанскі”.

У працэсе работы выкарыстоўваліся стандартныя энтамалагічныя метады. Падчас даследавання быў праведзены аналіз таксанамічнай структуры, трафічнай спецыялізацыі і біятапічнага размеркавання фауны *Chrysomelidae* цэнтральнай часткі Беларусі.

Было вызначана, што фауна лістаедаў цэнтральнай часткі Беларусі ўключае 293 віда, якія ўваходзяць у 61 род, што складае 83% ад усёй фауны *Chrysomelidae* Беларусі. На тэрыторыі, якая вывучалася, прадстаўлены 12 з 13 падсямействаў *Chrysomelidae* рэспублікі. У складзе фауны рэгіёна, які даследаваўся, адсутнічаюць прадстаўнікі 8 характэрных для фауны Беларусі родаў. Выяўлены колькасныя суадносіны відаў жукоў-лістаедаў. Знойдзены 5 відаў, якія раней не рэгістраваліся на доследнай тэрыторыі: *Chrysolina coerulans* (Scriba, 1791), *Chrysomelinae*; *Cryptocephalus virens* Suffrian, 1847, *Cryptocephalinae*; *Aphthona nigriceps* (W. Redtenbacher, 1842), *Alticinae*; *Cassida lineola* Creutzer, 1799, *Cassidinae*; *Hypocassida subferruginea* (Schrank, 1776), *Cassidinae* і род *Hypocassida*, які ўключае яго і які раней не рэгістраваліся на доследнай тэрыторыі.

Вывучэнне трафічнай спецыялізацыі паказала, што найбольшая колькасць відаў *Chrysomelidae*, якія живуць на абранай тэрыторыі, выкарыстоўваюць у якасці кармавых раслін сямейства *Salicaceae* (57 відаў), *Compositae* (56 відаў) і *Betulaceae* (46 відаў), акрамя таго даволі вялікая колькасць жукоў-лістаедаў спажывае прадстаўнікоў сямействаў раслін *Cyperaceae* (25 відаў), *Cruciferae* (21 від), *Labiatae* (20 відаў). Усяго для *Chrysomelidae* доследнага рэгіёну, было адзначана 47 сямействаў кармавых раслін.

Аналіз біятапічнага размеркавання *Chrysomelidae* на тэрыторыі цэнтральнай часткі Беларусі паказаў, што найбольшую відавую разнастайнасць маюць лугавой і лясной комплексы. Сярод біятопаў самай вялікай колькасцю відаў прадстаўлены розныя хмызняковыя зараснікі (48 відаў) і пойменныя лугі (47 відаў), таксама сухадольныя лугі і драбналістыя лясы (33 і 26 відаў адпаведна), астатнія біятопы адрозніваюцца значна меншай колькасцю відаў.

RESUME

Thesis 63 p., 7 fig., 7 tables, 27 sources.

LEAF-BEETLE, THE BEREZINSKY RESERVE, THE NATIONAL RESERVE NAROCHANSKI, TROPHIC SPECIALIZATION, BIOTOPICAL DISTRIBUTION, TAXONOMIC STRUCTURE.

The object of the research: beetles of the *Chrysomelidae* family.

The purpose of the research: study of species diversity of the *Chrysomelidae* family insects in the central part of Belarus.

The study was carried out in the area of the Berezinsky biospheric reserve and the National reserve Narochanski.

Methods of the research: basic entomological methods.

In the course of the study the analysis of taxonomic structure, trophic specialization and biotopical distribution of the *Chrysomelidae* fauna in the central part of Belarus was carried out.

The research has discovered that the leaf-beetle fauna of the central Belarus includes 293 species which are included in 61 genera, which constitutes 83% of total *Chrysomelidae* fauna of Belarus.

There are 12 of the 13 *Chrysomelidae* subfamilies of the republic on the target territory.

There are no representatives of 8 genera which are typical for Belarus fauna in the target region. This study also indicated the numerical relation of the leaf-beetles. 5 species which hadn't been registered on the target territory earlier were found out: *Chrysolina coerulans* (Scriba, 1791), *Chrysomelinae*; *Cryptocephalus virens* Suffrian, 1847, *Cryptocephalinae*; *Aphthona nigriceps* (W.Redtenbacher, 1842), *Alticinae*; *Cassida lineola* Creutzer, 1799, *Cassidinae*; *Hypocassida subferruginea* (Schränk, 1776), *Cassidinae* and the whole *Hypocassida* genus which hadn't been registered on the target territory earlier.

Study of the trophic specialization revealed that the largest number of *Chrysomelidae* species inhabiting the target territory use plants of the Salicaceae family (57 species), the Compositae family (56 species) and the Betulaceae family (46 species) as fodder plants. A rather large number of the leaf-beetles also consume representatives of the following families: Cyperaceae (25 species), Cruciferae (21 species), Labiatae (20 species). The total number of the host plants families for *Chrysomelidae* of the target region is 47.

Analysis of the *Chrysomelidae* biotopical distribution on the territory of the central part of Belarus revealed that wood and meadow complexes have the richest species diversity. The following biotopes have the largest number of species: brushwood (48 species), water-meadows (47 species), upland meadows (33 species) and forests of small-leaved species (26 species). The other biotopes have considerably smaller number of inhabiting species.